



Олесь Бабій «Зродились ми великої години...». Славень ОУН-УПА, його патріотичний пафос

Українська література 7 клас
Добровольська В.Е.



Тема уроку:



- **Пісенні твори про боротьбу УПА за незалежність України . Олесь Бабій «Зродились ми великої години...». Славень ОУН-УПА, його патріотичний пафос. Актуальність пісні в часи збройної боротьби українців за свою незалежність**



Мета уроку:



- Поглибити знання про УПА та повстанські пісні; ознайомитися стисло із життям та творчістю автора пісні Олесем Бабієм;
- проаналізувати зміст пісні, її емоційним впливом на слухача і виконавця;
- розпізнавати в тексті пісні художні виражальні засоби; виховувати любов до історії, рідної мови як до скарбниці духовності нашого народу ; познайомитися з сьогоденням цієї пісні.



Гра : так чи ні?



- 1. “ Ой у лузі червона калина похилилася “
– це гімн України?
- 2. Авторами цієї пісні є С. Чарнецький і Г. Трух?
- 3. Настрій пісні "Ой у лузі червона калина...« урочистий та маршовий?
- 4. Образ калини у пісні є символом природи, яка розквітає навесні й згасає восени?



Гра : так чи ні?



- 5. Основна думка пісні "Ой у лузі червона калина похилилася" – це уславлення мужності, відваги січових стрільців — оборонців України?
- 6. Під час російського вторгнення пісня "Ой у лузі червона калина похилилася" набула нового звучання?
- 7. На початку пісні вживається художній засіб риторичне звертання?



Гра : так чи ні?



- 8. С. Чарнецький називає у пісні займенником “ми “ слов‘ян?
- 9. Нащадки стрілецької слави будуть зберігати білий цвіт калини?
- 10. Стрільці українські намагаються Україну розвеселити і возвеличити?



Гра : так чи ні?



- 1. “ Ой у лузі червона калина похилилася “
– це гімн України? (Ні)
- 2. Авторами цієї пісні є С. Чарнецький і Г. Трух? (Так)
- 3. Настрій пісні "Ой у лузі червона калина...« урочистий та маршовий? (Так)
- 4. Образ калини у пісні є символом природи, яка розквітає навесні й згасає восени? (Ні)



Гра : так чи ні?



- 5. Основна думка пісні "Ой у лузі червона калина похилилася" – це уславлення мужності, відваги січових стрільців — оборонців України? **(Так)**
- 6. Під час російського вторгнення пісня "Ой у лузі червона калина похилилася" набула нового звучання? **(Так)**
- 7. На початку пісні вживається художній засіб риторичне звертання? **(Ні)**



Гра : так чи ні?



- 8. С. Чарнецький називає у пісні займенником “ми “ слов‘ян? **(Ні)**
- 9. Нащадки стрілецької слави будуть зберігати білий цвіт калини? **(Ні)**
- 10. Стрільці українські намагаються Україну розвеселити і возвеличити? **(Так)**



Історична довідка

- Що таке УПА?
- Українська повстанська армія – військово-політична формація Українського національно-визвольного руху, яка боролася за відновлення української державності. УПА стала продовженням визвольного руху періоду Української революції 1917- 1921 років, підпільно - бойової Української військової організації та Організації українських націоналістів.



Історична довідка



- Потім боротьбу повстанців у формі беззбройного опору підхопив дисидентський рух 1960-1970-х років і національно - демократичне відродження кінця 1980-х-початку 1990-х років.
- Отже, УПА була проти Радянського Союзу через те, що радянська влада не визнавала прав народу України на самовизначення та незалежність, пригнічувала українську мову та культуру , а також переслідувала українських націоналістів.



Що таке повстанська пісня?

- **Повстанська пісня** – це історична пісенна народна творчість, документальна оповідь про достовірні події ХХ століття, продовження кращих епічних традицій минулих віків. Пісня надавала воїнам УПА наснаги, підносила їхній бойовий дух, зберігала пам'ять про полеглих на полі бою героїв, описувала пейзажі місцевостей, історично точно передавала факти про ті чи інші події або ж торкалася геть не бойових аспектів життя: переживання через кохання, туги за ріднею тощо...



Олесь Бабій



Олесь Йосипович Бабій (17 березня 1897 — 2 березня 1975) народився 17 березня 1897 року в селі Середня на Галичині, в багатодітній родині. Закінчив чотирикласну школу, потім — Стрийську гімназію.

Під час Першої світової війни в 17 років Олесь своє бойове хрещення пройшов у Легіоні січових стрільців у Карпатах проти російської армії.

У 1919 р. разом з Армією УНР С. Петлюри О. Бабій бере участь у Київській наступальній операції. Після поразки національно-визвольного руху в Україні Бабій перебрався до Львова, де зайнявся літературною та журналістською діяльністю.

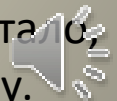


Олесь Бабій



Хор. О. Бабій

У 1921 р. вийшла його перша збірка поезій «Ненависть і любов». В цей час редагує журнали «Національна думка» та «Розбудова нації». У 1931 р. влада заарештовує О. Бабія, звинувачуючи його в антидержавницькій діяльності. Суд у 1932 р. виніс вирок: 4 роки ув'язнення, які він відсидів в Дрогобицькій в'язниці. Перебуваючи під слідством, він і пише «Марш націоналістів» («Зродились ми великої години...»), який був надрукований в журналі «Розбудова нації» за січень-лютий 1932р. Коли радянська армія наближалася до Львова, Бабій виїжджає на Захід. Після кількох років поневірянь він опиняється в США. У Чикаго влаштовується в редакції часопису при місцевому університеті, продовжує свою поетичну діяльність, пише про Україну. Невдовзі, 2 березня 1975 року Олесь Бабій не став останніми його словами були слова про Україну.



Виразне читання

- Зродились ми великої години
З пожеж війни і з полум'я
вогнів,
Плекав нас біль по втраті
України,
Кормив нас гнет і гнів на
ворогів.
І ось ідемо в бою життєвому
Тверді, міцні, незламні, мов
граніт,
Бо плач не дав свободи ще
нікому,
А хто борець, той здобуває світ.
Не хочемо ні слави, ні заплати,
Заплатою нам радість боротьби,
Солодше нам у бою умирати,
Як жити в путах, мов німі раби.
- Доволі нам руїни і незгоди,
Не сміє брат на брата йти у бій,
Під синьо-жовтим прапором
свободи
З'єднаєм весь великий нарід свій.
Велику Правду, для усіх єдину,
Наш гордий клич народів несе:
Батьківщині будь вірний до загину,
Нам Україна вища понад все!
Веде нас в бій борців упавших
слава,
Для нас закон найвищий та наказ –
Соборна Українська Держава-
Вільна й міцна , від Сяну по
Кавказ!



Робота з текстом

- Який провідний мотив утверджено в пісні? Чи актуальний він у наші часи? Чому?
- Які рядки найповніше розкривають цей мотив? Зачитати їх з тексту.
- Які головні заповіді та життєві ідеали воїнів УПА проголошено в пісні “Зродились ми великої години...”?
- Порівняти славень УПА та офіційний славень України “Ще не вмерла в Україні...”. Які спільні мотиви й образи в цих творах, а чим вони відмінні?



Тема твору –

показ прагнень українців відвоювати у боротьбі право жити у волі, у незалежній державі; намагання боротися з будь - яким ворогом, захищати свій рідний край, навіть ціною власних життів.



- **Ідея твору** –
уславлення мужності, відваги воїнів УПА-
оборонців України, віра в неминучу
перемогу над ворогом та в повернення
своїх історичних територій.
- **Основна думка твору** –
єдність, згуртованість, мужність,
волелюбність, вміння захищати свій рідний
край.



Теорія літератури

- **Пафос (патос)** (від гр. піднесення)- передане у творі пристрасне переживання душевного піднесення, що викликане певною ідеєю чи подією.
- Пафос може бути героїчним, трагічним, ліричним, сатиричним, гумористичним тощо. Саме тому для найповнішого висловлення пафосу у творі автор/авторка вдається до різноманітних художніх засобів у творі.



Художні засоби

- Епітети - ...
- Порівняння-...
- Символи-...
- Антитези-...
- Метафори-...



Художні засоби

- **Епітети** - “великої години”; “бою життєвому”; “великий свій нарід”; “ велику правду”; “гордий клич”; “держава вільна й міцна”.
- **Порівняння**- “незламні мов граніт”; “мов німі раби”.
- **Символи** – “синьо-жовтий прапор свободи”; “соборна Українська держава”.
- **Антитези** – “гнів і злість на ворогів”; “солодше нам у бою умирати, як жити в путах”.
- **Метафори** – “зродились ми з пожеж війни”; “плекав нас біль”; “кормив нас гнів і злість”; “плач... не дав свободи”; “слава веде в бій”.



Паспорт твору

- Автор – Олесь Бабій
- Рік написання – 1932
- Жанр – гімн (славень)
- Тема - показ прагнень українців відвоювати у боротьбі право жити у волі, у незалежній державі; намагання боротися з будь - яким ворогом, захищати свій рідний край, навіть ціною власних життів.
- Ідея - уславлення мужності, відваги воїнів УПА - оборонців України, віра в неминучу перемогу над ворогом та в повернення своїх історичних територій.
- Основна думка - єдність, згуртованість, мужність, волелюбність, вміння захищати свій рідний край.
- Провідний мотив – любов до Батьківщини
- Настрій пісні – переможний, упевнений у своїй правоті, визвольного походу.
-



Цікаво знати

- "Зродились ми великої години" — один із найцитованіших творів в історії української музики, як би не намагались його заборонити. Один із перших, класичних варіантів виконання зберігається у Лондоні в архіві ОУН. Виконавців у цьому записі не вказано.
- Гімн звучить і з уст ветеранів УПА, і у дитячому виконанні, його виконують у рок-версії, акапелла, у жіночому варіанті.
- А майже рівно століття по першому звучанні гімну УПА, у ХХІ столітті, під час нової російсько-української війни, у 2018 році модернізований текст став офіційним маршем нової української армії.
- З молитвою націоналіста в тексті, яскравим відео, із зірковим складом виконавців, — Олег Скрипка, Іван Леньо, Сашко Положинський, Фома, Фагот, Тарас Компаніченко, Тарас Чубай та почесна варта — від запису до випуску кліпу минуло 24 дні.





І ось йдемо у бою злий і левому:
Тверді й мізні, незламні мов
граніт.
Бо ти не дав свободи ще нікому.
А хто борець, той здобуває свій.

Олесь Вахід



Цікаво знати

Створення музики “ Маршу українських націоналістів ” приписують Омеляну Нижанківському (1895- 1973) – українському органісту та композитору, — професору класів фортепіано та органа у Берні (Швейцарія), але остаточно авторство Нижанківського не встановлено.



Цікаві факти



- У Києві з 2021 року є вулиця Олесья Бабія, автора гімну "Зродились ми великої години".
- На президентському сайті зареєстровано петицію щодо заміни славня України на гімн УПА як більш мелодичного і не гіршого за «Ще не вмерла України».
- Наймасовіше виконання "Зродились ми великої години" відбулося до 76-ї річниці створення УПА. Понад 8 тисяч учасників виконали славень, чим встановили національний рекорд.



Підсумки

- Що вам відомо про УПА та їхні пісні?
- Хто є автором (авторами) пісні “ Зродились ми великої години ”?
- Тема пісні...
- Ідея пісні...
- Коли та за яких обставин розпочалося
- “ друге ” життя цієї пісні?



Рефлексія

На уроці

- Я дізнався (дізналася)...
- Я зрозумів (зрозуміла)...
- Мені сподобалось...
- Мені не сподобалось...
- Я навчився (навчилася)...
- Мене зацікавило...
- Я відчув (відчула) труднощі...
- Я не вмів (не вміла), а тепер умію...
- Мене надихнуло на...



Домашнє завдання

1. Виразно читати пісню “ Зродились ми великої години...” (за бажанням вивчити напам’ять).
2. Написати есе “ Славні захисники Вітчизни ”, використовуючи в ньому цитати із пісні “ Зродились ми великої години...”



Дякую за увагу!

